

EREVNA

Årg. XIV

N:r 3

1957

Innehåll

Jesus och judendomen	
Av H. Odeberg.	35
Matt. 5: 18	
Av H. Odeberg.	43
»Ordet blev kött»	
[Joh. 1:14.]	46
Innehåll	48

Innehållsförteckningen i slutet av häftet och sidhänvisningar i texten enligt originaltexten.

ASKERSUNDS BOKTRYCKERI A.-B
ASKERSUND 1957
Språkligt bearbetad 2002.

Jesus och judendomen

Av H. Odeberg.

Det går ju inte att komma ifrån att Jesu verksamhet historiskt är anknuten till judendomen. Han är själv jude och verksam bland judarna, och han begränsar uttryckligen denna jordiska verksamhetstid till Israel. Han säger att han inte är kommen annat än för de förlorade fåren av Israels hus. Den yttre, historiska ramen för Jesu liv är Palestina, i Galiléen, Samarien och Judéen. Mitt i det judiska folket försiggår det som är skildrat i evangelierna.

I Nya testamentet betraktas och framställs detta som någonting som inte är en tillfällighet, utan något som är grundat i hela Guds frälsningsplan, i det som kallas *mysteriet*, d.v.s. det som är ifrån begynnelsen, före världens grundläggning angivet och bestämt. Det är en anknytning till Israel i dess egenskap av gudsfolket. Naturligtvis hör detta också till den yttre historien i så måtto att man kan konstatera hur Jesus själv ger denna djupare aspekt på det. Och det utmynnar även i hans instruktion om det som man sedan har kallat världsmissionen: den skall utgå med början från Jerusalem. Därifrån skall lärjungarna gå ut till alla folk.

Men så finner vi denna motsättning mellan Jesus och det folk i vilket han lever. Och här kommer nu det in som är svårast att få en rätt syn på. Inte därför att det i och för sig ligger någon svårighet i det, utan därför att man genom sin skolutbildning, sitt sätt att studera historien, har kommit in i vissa tankebanor. Man tänker sig att de historiska förhållandena helt

allmänt måste vara på ett visst sätt. Och det inträder också i ens religionshistoriska tänkande, där man är van att se en religion som bekämpar en annan. Det uppstår alltså en konstitutiv motsats mellan Jesus och judarna, så att, fastän man på ett sätt ju måste konstatera att han är jude, man dock liksom inte kan fatta det, utan det blir Jesus å den ena sidan och judarna å den andra. Och det understöds då naturligtvis genom dessa berättelser om och uttryck för motsättningar som vi har i Nya testamentet.

Hur ligger det Realt till? — Om vi ser på Jesu jordeliv och hans förkunnelse rent historiskt, och detta är ju något som man gång på gång måste peka på, så är han inte i motsättning till allting inom judendomen, till hela judendomen. Han avvisar inte Israel, utan han talar bestraffande ord till Israel i dess egenskap av gudsfolk. Han säger inte så till judarna: »Ni tror i *er* religion och i *era* skrifter att ni är gudsfolket, men det är inte alls fallet.» Det är en falsk föreställning, ty detta Israel är från Guds synpunkt sett det utvalda gudsfolket. Och i denna sin egenskap blir dessa grupper i Israel, som här tilltalas, bestraffade. Inte därför att de har den falska uppfattningen att Gud har utvalt Israel, utan därför att de handlar och är tvärt emot det som de på grund av denna utkorelse eller uppgift skulle vara. Och här ställer sig ju Jesus, och det är viktigt, i linje med tidigare gestalter just inom Israel självt, nämligen profeterna. De som har blivit sända ifrån Gud till Hans eget folk, de har i detta det egna folket blivit förföljda och, som det sägs (Matt. 5:12, 23:30 f.), dödade. — Det är framförallt då till ledarna, de som åberopar en bestämd fromhet, som detta sägs. Vi har fariséerna och sadducéerna och prästerna, särskilt de ledande prästerna, översteprästerna (archiereis betyder ju de ledande ibland prästerskapet med översteprästen i singularis i spetsen). Om fariséerna och sadducéerna är vi ju tämligen väl underrättade, i varje fall i Nya testamentet speciellt när det gäller fariséerna.

Men det fanns ju rent historiskt sett i detta Israel sådant som Jesus på intet sätt avvisade. Synagogans gudstjänst är av honom angiven som en gudomlig stiftelse och anordning. Det skall man noga erinra sig. Vidare var det så många av dem som deltog i denna gudstjänst, vilka måste sägas höra till dem som han tar sig an, som han inte bestraffar. Han kan säga: »... en verklig israelit. I honom finns inget svek» (Joh. 1:47). Det har t.o.m. funnits sådana som i Nya testamentet framställs som fromma präster. Man kan i det sammanhanget erinra om Sakkarias och hans hustru Elisabet. Men framför allt gäller detta dem som kallas »de stilla i landet». Det är ju en term från Gamla testamentet. De stilla i landet, sådana som Josef och Maria och andra, bad sina böner och läste dem såväl i hemmet som i synagogan.

Så som Jesus förhåller sig till gudstjänsten, sådan är också hans inställning till den heliga Skrift. Den avvisas inte. »Jag har inte kommit för att upphäva den», säger han.

Vidare är det den riktning för vilken vi inte har något egentligt namn. Det beror framför allt på att de namn eller benämningar som man kan tillgripa är så illa belastade. Det skulle annars ligga närmast till att kalla dem mystikerna inom judendomen. Bara denna benämning då inte parallelliseras med mystik i en bestämd mening, medeltida mystiker eller sådant. Det är sådana om vilkas uppfattning man vet en hel del genom böcker från tiden närmast före och omkring Kristi födelse. Jag tänker t.ex. på henokslitteraturen. Det är mycket där som är gemensamt med den nytestamentliga åskådningen, där samma ståndpunkt som i Nya testamentet företräds exempelvis gentemot fariséerna. Ett enkelt exempel, som dock är väsentligt, är uppfattningen av syndafallet, det första syndafallet. — För fariséerna och sedan hos rabbinerna var det syndafall som det berättas om i 1 Mos. 3 endast Adams och Evas syndafall, ett av de många syndafallen, ett exempel, visserligen väsentligt,

på hur det går, men inte så att det är det genom vilket synden kommit in i världen, såsom Paulus säger. Men för Nya testamentet och för denna riktning är syndafallet just detta i vilket hela mänskligheten var med och innesluten.

När vi talar om den med det något misslyckade namnet mystiska judendomen, så är det alltså inte frågan om en judendom som Jesus är fientlig mot eller står i motsättning till, såsom fallet är i förhållande till fariséer och sadducéer, utan det är en judendom som också tycks mycket ha smält ihop sedan med kristendomen. Å andra sidan är det möjligt att en hel del av dessa första judekristna, som isolerades från den övriga kristenheten, fick sin fortsättning i denna judiska mystik. Men detta senare är bara ett antagande om vilket man ingenting vet.

Den historiska utvecklingen blev skenbart så att endast en ringa minoritet av det judiska folket följde med i tron på Kristus. Detta betyder dock att det här historiskt sett blev en brytning efter Jesu bortgång: judar, det är detsamma som ickekristna, och den andra gruppen, de som tro på Kristus.

Men här är också någonting som är svåråtkomligt, vilket behövde utredas redan på den tiden. Det var ett problem såsom vi ser det i Rom 9-11. Men där har Paulus tagit detta ifrån grunden och kommer med den väsentliga frågan och det grundläggande svaret: »Har då Gud förskjutit sitt folk? Visst inte. ... Gud har inte förskutit sitt folk, som han *tidigare har känt* som sitt.» Det är en hänvisning till att detta är mysteriet, det som är ifrån begynnelsen till änden. Israel är alltså fortfarande med i denna frälsningsplan och illustrerar gudsfolkets förhållande till sin uppgift.

Dock är det väsentligt att ha klart för sig att samma förhållande inträder i det som kallas den kristna församlingen, det kristna gudsfolket. Det är inte så — i och med att det sedermera blir en »mosaisk» judisk församling som inte erkänner Kristus — att det därmed i resten av gudsfolket, vilket kom-

mit ifrån judarna men så tagits ur de s.k. hedningarna, d.v.s. icke-judarna, inte längre skulle äga rum några motsättningar till Kristus eller till det gudomliga, utan där fortsätter samma sak. När nu Jesus talar till dessa om vilka det sägs: »Så har de gjort med profeterna», så är det något som gäller fortfarande och är alltså sagt oss till varning.

Sedan är det det grundläggande att enligt Paulus' historiesyn Israel inte har förkastats, det har inte upphört. Detta gudsfolk beskrivs av honom med bilden av det ädla olivträdet, som har sina rötter ända i begynnelsen och i vilket de som blir kristna är inympade. Där är den egentliga synen på förhållandet mellan det fallna gudsfolket och gudsfolkets idé, gudsfolk ifrån Guds frälsningsplans synpunkt.

*

Man kan möta två alldeles olika uppfattningar, där den ena säger att Jesus och hans apostlar bröt helt och hållet med judendomen och förkastade den som någonting gammalt (»gamla läglar») och att kristendomen är en ny religion, och den andra, den helt motsatta, att Jesu lära ingenting annat var än en fortsättning och utveckling av den samtida judendomen och att kristendomen väsentligen är en judisk religion.

Om man studerar Nya testamentet, evangelierna och breven, och verkligen betraktar allt vad där förekommer, finner man lätt att ingen av dessa bägge åskådningar överensstämmer med verkligheten.

Påståendet att Jesus skulle ha brutit med Israel är uppenbarligen falskt. De fyra evangelierna visar där samma konsekventa hållning. Om vi t.ex. av dessa tar det som ansetts som det från judendomen mest fjärran stående, det som inte är riktat till några judiska läsare, nämligen Lukasevangeliet (ty ingen har väl velat påstå att detta evangelium framför allt är riktat till judar, såsom man har sagt om Matteusevangeliet), så

betonar detta evangelium lika starkt, och man skulle kunna säga *starkare än de andra*, Israels betydelse. Alla evangelierna är ense om att Jesus är, betraktar sig själv som och förkunnar sig själv som, en som är sänd till Israel och *som är Israel*. När han t.ex. i Luk. 24 ger lärjungarna instruktionen för deras mission, talar Han om detta evangelium om syndernas förlåtelse som skall förkunnas för alla folk, men det skall börja i Jerusalem. Från Jerusalem skall det utgå.

Bland apostlarna sedan är det detsamma. De handlar efter denna anvisning. Det skildras hur de just är i Jerusalem, och ifrån Jerusalem börjar de.

Hos aposteln Paulus har vi detta koncentrerat: »Har då Gud förskjutit sitt folk? Visst inte.» (Rom. 11:1). Jesus själv, såsom Kristus, förkunnar att Israel är Guds frälsning, att det uttrycker och representerar Guds frälsningsvilja till hela världen. Detta är så väsentligt för förståelsen av hela evangeliet. Israel är Guds folk, det är Guds församling. Den nya församlingen, de nya som »läggs till» (Apg. 2:41) Israel, är inte något som har ersatt denna gamla Guds församling. Paulus använder här bilden av det ädla olivträdet (Rom 11), som är Israel, i vilket den nya församlingen har ympats in. Det är ju en egendomlig bild, men den är mycket klar och ofrånkomlig. Dess betydelse kan ju inte missförstås. Nya testamentet betraktar det man kallar kyrkan (detta ord förekommer inte i Nya testamentet) som något som är grundat *ifrån begynnelsen* och som träder in, träder i verksamhet, genom syndafallet. Man märker inte, ty man förstår inte och tycker det inte har någon mening, hur hela Nya testamentet och i detta sammanhang Paulus, när han kommer in på detta om församlingen, om gudsfolket, alltid sammanställer denna med begynnelsen, »före världens grundläggning». Evangeliet är något som före världens grundläggning var givet åt oss.

Sedan kommer frågan vari det nya ligger. »Nytt vin i nya läglar.» Den bilden, som Jesus själv använder (Matt. 9:17,

Mark. 2:22, Luk. 5:38), har ju under de senaste hundra åren varit den gängse bild man använt och pekat på för att betona den, som man menade, radikala skillnaden mellan Jesus, den religion han stiftade, och judendomen. Det är en bild som är använd och tolkad i den allmänna syn man hade på »utvecklingen». Här såg man då på judendomen som en förskola. Där utvecklade sig hos judarna så småningom en allt högre gudsbild och gudsuppfattning, till dess att det fanns förutsättningar för att åtminstone några fattade denna nya lära. Och när den kom, betydde det att det gamla hade spelat ut sin roll, och Jesus förkastade då detta och grundade sin nya religion.

Ja, det är märkvärdigt och förbluffande att en sådan bild av historien har kunnat uppkomma och bli så allmänt rådande, och den är ju inte försvunnen än. Kristendomen, det var, ansåg man, någonting som grundades då i början på vår tideräkning. Den är en ny religion, som har en stiftare, som heter Jesus Kristus, som själv var jude, men som då bröt med judendomen såsom någonting gammalt och förlegat. — Något så i alla avseenden falskt och för Nya testamentets människor fullkomligt främmande! Jesus stiftade ju ingen religion. Han kom som den som gav fullheten åt det gamla förbundet.

Det är naturligtvis utvecklingstanken som där spelar in. Om vi t.ex. tar denna idé om att judafolket så småningom uppfostrades, att det utvecklade sig en allt ädlare gudsbild, så är ju det för både Gamla och Nya testamentet något fullkomligt främmande. Där ser man ju inte utvecklingsgången så, att det sakta går ifrån ett primitivt till ett högre stadium. Nej, är det fråga om förändringar, är det alldeles tvärt om. De förändringar man ser och pekar på, det gäller såväl Gamla testamentet som Nya testamentet, är oftast periodiskt framställda, är tänkta som periodiskt skeende, där man *förfaller* ifrån det ljus man har fått. Och Jesus kommer inte när världen är mest utvecklad och mest mottaglig, utan det är alldeles tvärt om, ungefär som det står i den där psalmens ord: »När världens hopp förtvinat stod

...» Det är när mörkret är som djupast som Kristus träder in och inkarneras, blir kött. Det är inte till en ljus värld Han kommer, utan det är till mörkrets värld.

Såsom det framställs i Nya testamentet stiftar Jesus inte någon ny religion, inte någon ny lära, inte någon ny etik. — Man var tydligtvis också mycket angelägen om att Jesus, såsom denne nye religionsstiftare, skulle ha sagt sådana saker som var enastående. Detta är också ohistoriskt. I Nya testamentet betonas det ingalunda att Jesus kommer med någon ny lära. Det Han kommer med är Guds ord. Han talar det som Fadern har gett honom att tala (Joh. 14:24), och det är i naturlig överensstämmelse med det som redan förut är givet.

Det har ju funnits verkligt kunniga och framstående judiska lärde som har påvisat paralleller eller liknande uttalanden ifrån rabbiner, t.ex. i Talmud och midrascherna, till så gott som vartenda ord som Jesus har sagt, utom sådana ord som är radikala, så radikala att ingen i kristenheten heller någonsin tar dem på allvar. Och sådana ord skulle det vara skäl att ta fram. Det är ju lätt för var och en att finna sådana ord av Jesus som det aldrig faller honom eller henne in att följa efter.

Det som är nytt är Kristi person. Och då är det dock att märka att Han är ny, enastående, *såsom inträdd i historien*, såsom »av kvinna född». Men denne Kristus är ju ifrån begynnelsen. Han är med och bakom hela historien ända från skapelsen. — På det sättet är Han också så radikalt ny att Han är den som uppenbarar Gud. Men givetvis är inte heller Gud någon ny, någonting som uppstod för 1900 år sedan, utan Gud och Kristus är i Nya testamentet den som är Begynnelsen, den genom vilken allt har skapats.

Referent: Per Ekström.

Matt. 5: 18

Av H. Odeberg.

»Amen säger jag er: Innan himmel och jord förgår, skall inte ett jota (den minsta bokstaven), inte en prick i lagen förgå, förrän allt har skett.» Det sägs alltså att inte ett »jota» eller en »keraia», prick, skall förgås, skall tas bort ur Skriften. Vi får komma ihåg Jesu egna ord: »Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen och profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att fullborda.» Man kan alltså här ta fram Joh. 5:39 där det står: »Ni forskar i Skrifterna, därför att ni tror att ni har evigt liv i dem, och det är dessa som vittnar om mig.» De orden är en absolut förklaring till Skriftens giltighet och klargör dess relation till Kristus. Parallellt till dessa ord är ett annat Jesu uttalande: »Himmel och jord skall förgå, men mina ord skall aldrig förgå.» [Matt. 24:35.] Och detsamma som gäller Jesu ord, det gäller Skriften i dess helhet. Han talar i Skriften och Skriften talar om honom. Häri ligger Skriftens djup. Kristus talar i Skriften på grund av enheten med Fadern. I hela Nya Testamentet har ju också Kristus namnet Kyrios som är lika med Gudsnamnet IHVH, Herren, och i det är inneslutet Kristus. I det här sammanhanget måste det påpekas att det principiellt är falskt att fråga var i Nya Testamentet Kyrios = Herren Fadern, och var Kyrios = Kristus, ty principiellt är Kyrios alltid lika med Herren Kristus. Alltigenom är det så. »Skriften vittnar om mig», säger Jesus, inte bara några bibelställen utan hela Skriften. Detta uttalande, att inte något »jota» eller någon prick skall förgås, framställs i evangelierna som gällande både Jesu ord och den hebreiska skriften. Jota är översättning av den hebreiska bokstaven jod, som är den minsta i det hebreiska alfabetet. »Keraia» är ett streck, en prick. Detta är så radikalt utsagt att det inte kan vara fråga om någon sen omtolkning av Jesu ord. Men frågan gäller också vad denna skrift är. Det är ord från Herren, de är ingivna av Gud. Vi kan erinra

oss, vad som står i 2 Tim. 3:16: »Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, till bestraffning, till upprättelse och till fostran i rättfärdighet ...» Jämför H. Odebergs bok Kristus och skriften, där detta också tas upp till behandling. När det gäller inspirationsidén, är det viktigt att vi kommer ihåg att detta inte är en idé som kommit till efter det Skriften kommit till, utan den heliga Skrift säger det själv. Vi behöver inte tala om inspirationsteorier, utan vi behöver bara hålla oss till Skriften själv. Inspirationen är alltid med. Inspiration betyder att Gud har låtit Skriften komma till genom människor. Nu är denna skrift riktad till människan. Vad dessa ord betyder kan inte nog ofta upprepas. Det betyder att Skriften är riktad till *hela människan*. Liksom när Gud inspirerar genom en människa, då tar han henne helt i bruk, inte bara t.ex. hennes tänkande. Därför kan inte Skriften kallas lärobok, liksom omvänt ordet lära i Nya Testamentet inte är lika med teosofiska eller filosofiska uttalanden, utan är lika med den heliga Skrift själv såsom den lär i allting, den som leder människan i allt, inte bara hennes tankar. Men naturligtvis är tänkandet med. Vi har här all anledning att jämföra med den profana litteraturforskningen. Det förefaller, som om denna rör sig mer i sådana här skrifttänkar än teologin själv gör. Teologin är ofta tänkande. En engelsk litteraturprofessor, som inte har någon anknytning till teologiska tankegångar, visar i ett arbete om Miltons »Det förlorade paradiset» att varje bokstav, apostrof, streck, som Milton har satt ut, har betydelse för att man riktigt skall förstå meningen och klangen. Poängen är alltså denna att om en människa som är upplyst och klarsynt säger att det där i Matt. 5, att inte ett jota eller en prick av Skriften skall förgås, att det är något som hör till en förlegad bokstavstro, så beror det på att den människan inte har öppnat sig för vad det här gäller. Så förhåller det sig alltså på det profana planet. Men kan en modern litteraturhistoriker säga ovannämnda ting om Miltons arbeten, hur mycket mer kan man inte säga detsamma

om Skriften. Det finns ett uttalande av Bo Yin Ra: »Denker fragen nur nach dem Sinn, Seher geben dem Worte den ewigen Klang.» I den heliga Skrift är det en evig klang. Där talar ju själva livets djup. Livet omfattar hela människan, och den eviga klangen skall finnas i henne. Den skall förnimmas därinne. Sedan kan man fråga: Vilken är Skriftens form? Den heliga Skrift själv har från början till slut en ständig variation. Skriften arbetar med en mångfald. Den har t.ex. fyra evangelier. Till och med finns det variationer hos en och samme evangelist. Jesus har själv varierat sina uttalanden. Men varje variant har sin betydelse. Den heliga Skrift arbetar själv enligt principen tema med variationer. Somliga menar att inspirationen i den heliga Skrift sträcker sig till det moment då skrift föreligger. T.ex. ett paulinskt brev är inspirerat till sin tillkomst. Men denna skrifts verkan i människan kallas inte inspiration utan *illuminatio* (upplysning), och det kan vara riktigt att kalla den så, för att förväxling med Skriftens inspiration inte skall uppstå. Om man däremot säger att Skriftens inspiration är något som har upphört, då tappar man bort Guds Ande. Inspiration har funnits till och skall finnas till och upphör inte att finnas därför att Skriften är färdig. Det innebär att Guds ord är levande, och *illuminatio* är det som sker hos läsaren eller åhöraren, och den uppkommer just genom att Guds ord är levande. Inte så att en 2000-årig lära verkar, utan Anden talar direkt ur boken *nu*. Det är detta som ligger i Jesu ord: »Mina ord är ande och liv». Och detta inte bara på så sätt att man får reda på något om livet, utan orden själva är liv. De är ande och liv.

Ref.: Nils Andersson.

»Ordet blev kött»

[Joh. 1:14.]

Av H. Odeberg.

Det betyder att på samma gång Jesus var Kristus och Kristus var Jesus, båda delarna. I Johannesevangeliet har detta stor betydelse. Om man skulle utgå från Paulus' uttalande i Fil. 2:5 ff., det kristologiska stycket, så talas det i 7:e versen om att Jesus Kristus, den gudomlige, utgav sig själv och blev människa. Så är det också här utsagt på det sättet att ordet blev kött. Det har sagts att utblottelsen bestod i att det gudomliga minskades, när ordet blev kött, att det kom under mänsklig begränsning. I detta sammanhang är det en sak som kraftigt från början understryks: Jesu gudomliga allvetande. Inte någon kenosis, utblottning, i den meningen att han inte skulle veta vad Gud vet. Det finns kenosis i hans gudomliga vetande: »Om den dagen eller stunden vet ingen något, inte himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.» [Matt. 24:36.] Såsom Människoson i sitt ämbete uppenbarade han inte det som låg bortom denna tidsålder. Jesus kände alla och visste vad som var i människan. Att Johannesevangeliet betonar detta är tydligt. Till det evangeliet hör att det väljer sådana ord som illustrerar detta. Vi kan som exempel ta Joh. 6:64: »'... Men det är några bland er som inte tror'. — Jesus visste från begynnelsen, vilka som inte trodde och vem det var som skulle förråda honom.» Jesus visste det från begynnelsen. Det är starkt poängterat att han visste vem som trodde och vem som skulle förråda honom. När Jesus t.ex. väljer sina 12 apostlar, väljer han också Judas Iskariot, och Han visste från början att denne skulle förråda honom. Vi har här anledning att observera presensformen: »... vem den *är* som skulle förråda honom.» Svenska översättningen har »visste», och det är språkligt riktigt. Jesus visste nämligen. Presensformen ger här den vinken att det gäller fortfarande. Detta vetande omfattar allt i det för-

flutna och i det kommande med avseende på människan. Det är ett faktum att även i den innersta kretsen är förfallet med — historiskt nödvändigt, om man skall uttrycka det drastiskt. En egendomlighet gång efter annan är, att evangeliet tar sådana ord som med skärpa visar att han känner oss alla. Det står på många ställen alltifrån det första tecknet som han gjorde (Joh. 2:24, 25). I Joh. 16:30 står det: »Nu vet vi att du vet allt och inte är beroende av att någon frågar dig.» Jesus känner inte bara alla människor, Han vet allt: »Du är inte beroende av att någon frågar dig.» Man kan här observera parallellismen med Joh. 2:24 f.: »Men själv anförtrodde han sig inte åt dem, eftersom han kände alla. Han behövde inte höra någon vittna om människan, ty av sig själv visste han vad som var i människan.» Ett märkligt uttalande detta: »Du är inte beroende av att någon frågar dig.» Och lärjungarnas bekännelse slutar: »Därför tror vi att du har utgått från Gud.» — »Från begynnelsen» är ett djupt ord i Nya Testamentet. I de orden är utsagt att han inte behöver ta emot underrättelser från andra människor. Människan är genomskådad av Kristus. Men här: »Du är inte beroende av att någon frågar dig.» Vad betyder det? Ett typiskt uttryck för Johannes. Han har tagit till sin uppgift att ta fram outgrundliga och djupa ord. Den som förstår, förstår att det är outgrundligt, liksom den som kommer till himmelen får höra utsägliga ord. Här kan vi se situationen framför oss. Jesus är tillsammans med sina lärjungar. De frågar och han svarar. Orden är alltså skrivna i ett sammanhang där Jesus tillfrågas. Och det heter då: »Du är inte beroende av detta frågande.» Lärjungarna kom här till insikt om att Jesus inte behöver deras frågande. Han vet ju vad de frågar om. Denna allvetenhet hör med till inkarnationens hemlighet och hör till lärjungarnas livsgrund — för den människa som är ställd inför Kristus — och har betydelse för hennes existens. Hur förhåller det sig då med en människas vetande? Vårt vetande är ju begränsat, och skilsmässan från Gud betyder ju inte att vårt vetande är reducerat

eller noll, utan det går bakåt, det är ett falskt vetande. Vet vi ens av att fråga eller vad vår livsfråga är? Men de troende har behov att ställa sig under Kristi allvetande. Man kan sluta med en hänvisning till Paulus' ord i Rom. 8:16-26: »Anden själv vittnar med vår ande att vi är Guds barn. Men är vi barn är vi också arvingar, Guds arvingar och Kristi medarvingar, lika visst som vi lider med honom, för att också bli förhårligade med honom. ... Så hjälper också Anden oss i vår svaghet. Ty vi vet inte vad vi bör be om, men Anden själv ber för oss med suckar utan ord ...»

Ref.: Nils Andersson.

Innehåll

H. Odeberg, Jesus och judendomen	sid. 35
» Matt. 5:18	» 43
» »Ordet vart kött»	» 46

EREVNA: Utgivare: H. Odeberg, Lund. Ekonom: Rektor Viktor Rydqvist, Eslöv. Redaktion: H. Odeberg, V. Rydqvist och E. Starfelt. Red.-omb.: Karl Magnus Svensson, Samrealskolan, Askersund. Red:s adr.: S:t Måns g. 6 a, Lund. Tel. Lund 14760. Distr. och Exp.-sekr: Per Ekström, Västergatan 2, Lund. Tel. Lund 16959. Postgirokonton 27 11 04, Erevna, Lund.

Pren.-avg. 5: - kr.

Med detta nummer följer som bilaga upprop och inbetalningskort